

[Pradžia](#) > Kitos svarbios taisyklės dėl apeliacinių skundų, teisių gynimo priemonių ir teisės kreiptis į teismą aplinkosaugos klausimais

Kitos svarbios taisyklės dėl apeliacinių skundų, teisių gynimo priemonių ir teisės kreiptis į teismą aplinkosaugos klausimais

- Priemonės administracijai nesprenžiant klausimo (esant administracijos neveikimui)

Pagal Aplinkos apsaugos įstatymo 7 (8) straipsnį, vienas arba daugiau fizinių ar juridinių asmenų, suinteresuota visuomenė turi teisę paduoti skundą (prašymą), reikalaudami imtis atitinkamų veiksmų, kad būtų išvengta ar sumažinta žala aplinkai arba atkurta iki pradinės aplinkos būklė, ir reikalaudami nubausti asmenis, kaltus dėl kenksmingo poveikio aplinkai, ir pareigūnus, kurių priimti sprendimai ar veiksmai (neveikimas) pažeidė piliečių, suinteresuotos visuomenės, kitų juridinių ir fizinių asmenų teises ar įstatymų saugomus interesus.

Jei viešojo administravimo subjektas nevykdo savo pareigų arba atideda tam tikro klausimo nagrinėjimą ir neišsprendžia jo iki nustatytos datos, skundas dėl tokio neveikimo (vilkinimo) gali būti paduotas per du mėnesius nuo dienos, kai baigiasi įstatymo ar kito teisės akto nustatytas klausimo išsprendimo laikas (ABTĮ 29 (2) straipsnis).

Kreipimosi į teismą taisyklės yra tokios pačios kaip ir bet kurios kitos administracinės procedūros ar teismo proceso atveju. Tik tie asmenys, kurių teisės pažeidžiamos, turi teisę ginčyti neveikimą, o aplinkosaugos nevyriausybinės organizacijoms tokia teisė suteikiama tais atvejais, kai tai susiję su jų tikslais ir veikla.

- Baudos, kurias viešojo administravimo institucijoms gali skirti teismas ar kitas nepriklausomas ir nešališkas subjektas (informacijos komisaras, ombudsmenas, prokuroras ir kt.), joms nevykdant pareigos užtikrinti efektyvią teisę kreiptis į teismą

Pagal ABTĮ 99 straipsnį, įsiteisėjus teismo sprendimui, kuriuo skundas (prašymas, pareiškimas) patenkinamas, jo patvirtinta kopija (nuorašas) nusiunčiama vykdyti viešojo administravimo subjektui ar kitam asmeniui, kurio teisės aktai arba veiksmai (neveikimas) ar vilkinimas atlikti veiksmus buvo apskūsti, arba viešojo administravimo subjektui, kuris byloje atstovavo valstybei (Vyriausybei), taip pat pareiškėjui. Jeigu per 15 kalendorinių dienų ar per teismo nustatytą terminą viešojo administravimo subjektas ar kitas asmuo sprendimo neįvykdo, pareiškėjo prašymu sprendimą priėmęs administracinis teismas išduoda jam vykdomąjį raštą, kartu nurodydamas jį vykdyti antstoliui pagal atsakovo buveinės vietą Civilinio proceso kodekso nustatyta tvarka. Kai išieškomos pinigų sumos į valstybės biudžetą ar išieškoma žala, atsiradusi dėl viešojo administravimo subjektų neteisėtų veiksmų, taip pat kai išieškomos sumos, susijusios su tarnybiniais teisiniais santykiais ar pensijų mokėjimu, teismas išduoda vykdomąjį raštą išieškotojui be jo prašymo.

Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje (Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnis). Seimo kontrolierius, vykdydamas savo pareigas, turi teisę surašyti administracinio teisės pažeidimo protokolą dėl Seimo kontrolieriaus reikalavimų nevykdymo ar kitokio trukdymo Seimo kontrolieriui įgyvendinti jam suteiktas teises (Seimo kontrolierių įstatymo 19 (9) straipsnis).

Valstybinę aplinkos apsaugos ir gamtos išteklių naudojimo kontrolę vykdo Aplinkos ministerijos sistemos pareigūnai - valstybiniai aplinkos apsaugos inspektoriai. Pagal Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo 12 straipsnį, valstybiniai aplinkos apsaugos inspektoriai Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka gali duoti privalomuosius nurodymus fiziniams ir juridiniams asmenims; surašyti protokolus, aktus ir kitokius nustatytos formos dokumentus; nagrinėti administracinių nusižengimų bylas ir skirti administracines nuobaudas; nagrinėti bylas dėl ekonominių sankcijų skyrimo ir skirti ekonomines sankcijas. Valstybiniai aplinkos apsaugos inspektoriai turi teisę sustabdyti ūkinės ir kitos veiklos objektų statybą ar rekonstrukciją, sustabdyti ar apriboti juridinių ir fizinių asmenų veiklą, kai pažeidžiami aplinkos apsaugos įstatymai arba kai ši veikla neatitinka norminių standartų, taisyklių, ribojimų ir kitų sąlygų, nustatytų siekiant apsaugoti aplinką.

Valstybės tarnautojo padarytą žalą atlyginusi valstybės ar savivaldybės institucija ar įstaiga turi teisę regresu tvarka reikalauti iš žalą padariusio valstybės tarnautojo tokio dydžio žalos atlyginimo, kiek ji sumokėjo, bet ne daugiau kaip 9 vidutinių valstybės tarnautojo darbo užmokesčių. Jeigu valstybės tarnautojas žalą padarė tyčia, valstybės ar savivaldybės institucija ar įstaiga į padariusį žalą valstybės tarnautoją turi tokio dydžio regresu teisę, kiek ji sumokėjo žalos atlyginimo (Valstybės tarnybos įstatymo 39 straipsnis).

- Baudos už faktiškai rodomą nepagarbą teismui, pvz., nevykdant teismo sprendimo ar veikiant neatsižvelgiant į teismo sprendimą

Nenustatytos sankcijos, jei kompetentinga institucija nevykdo teismo sprendimo.

Teismo sprendimo vykdymą reglamentuoja Administracinių bylų teisenos įstatymas ir Civilinio proceso kodeksas. Jei teismas panaikina ginčijamą aktą (jo dalį) ir (arba) įpareigoja atitinkamą viešojo administravimo subjektą pašalinti padarytą pažeidimą arba vykdyti kitus teismo nurodymus (pvz., užtikrinti galimybę kreiptis į teismą), pareiškėjas gali prašyti teismo išduoti vykdomąjį raštą. Pareiškėjas taip pat gali inicijuoti naują ginčą ginčydamas neveikimą / vilkinimą ir (arba) prašydamas teismo priteisti žalą, padarytą dėl neteisėtų viešojo administravimo subjekto veiksmų.

Pagal ABTĮ 83 straipsnį, administracinę bylą nagrinėjantis teisėjas ar teismas turi teisę skirti baudas, jeigu:

1. nustatytu laiku be pateisinamų priežasčių pareigūnai ir asmenys neįvykdo teisėjo ar teismo reikalavimų pateikti atsiliėpimą į skundą (prašymą, pareiškimą), dokumentus ar kitą medžiagą, taip pat už kitų teisėjo (teismo) reikalavimų, susijusių su bylos nagrinėjimu, nevykdymą;
2. liudytojas, specialistas ar ekspertas be pateisinamų priežasčių neatvyksta pas bylą posėdžiui rengiantį teisėją ar į teismo posėdį;
3. dalyvaujantys teismo posėdyje asmenys po įspėjimo vėl kalba be eilės, užgaulioja kitus dalyvaujančius teismo posėdyje asmenis ar teismą;
4. posėdžių salėje esantys asmenys pažeidžia tvarką, neklauso posėdžio pirmininko reikalavimų laikytis tvarkos;
5. asmuo piktnaudžiauja nušalinimo teise;
6. asmuo piktnaudžiauja administraciniu procesu. Piktnaudžiavimu administraciniu procesu administracinis teismas gali pripažinti akivaizdžiai nepagrįsto procesinio dokumento pateikimą, objektyviai nesąžiningą veikimą ar neveikimą, nukreiptą prieš ekonomišką, operatyvų ir teisingą bylos išnagrinėjimą ar išsprendimą.

Administracinę bylą nagrinėjantis teismas turi teisę skirti baudą fiziniams ir juridiniams asmenims, jų atstovams iki 300 eurų, o pareigūnams ar institucijų ir įstaigų atstovams – iki 600 eurų už kiekvieną pažeidimo atvejį, išskyrus šio straipsnio 1 dalies 5 punkte nustatytą atvejį. Nušalinimo teise piktnaudžiaujančiam asmeniui teismas turi teisę skirti iki 1 500 eurų baudą. Dėl pirmosios instancijos teismo nutarties skirti baudą gali būti duodamas atskirasis skundas.

Yra keletas specialių normų:

- Jei į teismą iškviestas asmuo neatvyksta, jis gali būti pristatytas į teismą teismo ar teisėjo nurodymu. Už neatvykimą į teismą ar atsisakymą teisme duoti parodymus, paaiškinimus ar išvadą gali būti skiriama bauda iki 300 eurų arba skiriamas iki vieno mėnesio areštas (ABTĮ 58 (1) straipsnis);
- Jeigu pažeidžiami nurodymai, kurie buvo nustatyti kaip reikalavimo užtikrinimo priemonės, kaltiems asmenims teismo nutartimi skiriama iki 300 eurų bauda. Dėl teismo nutarties skirti baudą gali būti duodamas atskirasis skundas (ABTĮ 70 (12) straipsnis);
- Už įpareigojimo pranešti teismui apie savo adresu, elektroninio pašto adresu, telefono, fakso numerių, taip pat kitų elektroninių ryšių priemonių adresų, jeigu jie būtini siekiant priimti procesinius dokumentus elektroninių ryšių priemonėmis, pasikeitimą bylos proceso metu nevykdymą, jeigu dėl nepranešimo buvo atidėtas bylos nagrinėjimas, teismas turi teisę proceso dalyviams skirti baudą iki 60 eurų (ABTĮ 76 (2) straipsnis).

Pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 72 straipsnį, Lietuvos Respublikos įstatymas (ar jo dalis) arba kitas Seimo aktas (ar jo dalis), Respublikos Prezidento aktas, Vyriausybės aktas (ar jo dalis) negali būti taikomi nuo tos dienos, kai oficialiai paskelbiamas Konstitucinio Teismo nutarimas, kad atitinkamas aktas (ar jo dalis) prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai. Tos pačios pasekmės atsiranda, kai Konstitucinis Teismas priima nutarimą, kad Respublikos Prezidento aktas ar Vyriausybės aktas (ar jo dalis) prieštarauja įstatymams. Visos valstybės institucijos

bei jų pareigūnai privalo panaikinti savo priimtus poįstatyminius aktus ar jų nuostatas, kurie pagrįsti pripažintu nekonstituciniu teisės aktu. Neturi būti vykdomi sprendimai, pagrįsti teisės aktais, kurie pripažinti prieštaraujančiais Konstitucijai ar įstatymams, jeigu tokie sprendimai nebuvo įvykdyti iki atitinkamo Konstitucinio Teismo nutarimo įsigaliojimo. Konstitucinio Teismo nutarimo pripažinti teisės aktą ar jo dalį nekonstituciniu galia negali būti įveikta pakartotinai priėmus tokį pat teisės aktą ar jo dalį.

■ Paskutinis naujinimas: 26/07/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.